

BACHELOROPPGAVE

ET FRILUFTSLIV PÅ KANTEN

- En studie av basehopperes forhold til friluftsliv-

av

Britt-Mari Aldal, kandidatnummer 11
Iselin Hansen Tokle, kandidatnummer 4

-A study of basejumpers vision to outdoorlife-

Bachelor Friluftsliv
ID3-322
Desember 2011

ET FRILUFTSLIV PÅ KANTEN

-En studie av basehopperes forhold til friluftsliv-

-A study of basejumpers vision to outdoorlife -

Foto: Kurt Are Garmo

Britt-Mari Aldal
Iselin Hansen Tokle

Bachelor Friluftsliv
ID3-322
Desember 2011

Sammendrag

Gjennom oppgaven er det prøvd å vise hvordan basehopperne forklarer og opplever sitt friluftsliv. Det er sentralt hvordan respondentene tolker og forstår friluftslivsperspektivet i basehoppingen, hvordan de ser på naturopplevelsen og hvilke forhold de har til friluftslivet generelt. Den endelige problemstillingen ble: ”På hvilken måte kan basehopping relateres til friluftslivet, og hvordan påvirkes basehopperne av naturen?”.

I oppgaven er det brukt kvalitativ metode. Dette fordi at vi ønsker å få frem personlige meninger og opplevelser gjennom dybdeintervju. Respondentene er mannlige basehoppere med litt forskjellig bakgrunn. Noen er erfarne med uttallige hopp bak seg, en er ganske ny i miljøet og en la skjermen på hylla for fem-seks år siden. Ut i fra de forskjellige ståstedene til respondentene kan en se ulike måter å oppleve og tolke naturen på.

Bakgrunn for valg av basehopping som fritidsaktivitet, friluftsliv, møtet med andre som bruker naturen, naturopplevelse, frykt og nytelse er emnene vi valgte å ta opp i forskningen. For å få en helhetlig sammenheng blir det presentert ulike teorier som omhandler identitet og hvorfor noen velger risikofylte aktiviteter. De nye, moderne aktivitetene som har dukket opp de senere årene, kan være med på å skape identitet og mestringsfølelse. Det har de senere årene stadig dukket opp nye friluftslivsaktiviteter, og en ser at det ikke er særlig markerte grenser for hva som er friluftsliv og ikke. Naturopplevelse er svært sentralt når en snakker om friluftsliv. Hvert enkelt individ sanser og forstår naturen på sin måte, og gjennom å handle i naturen skaper en grunnlag for å forstå naturen og seg selv.

Empirien viser at respondentene opplever og skildrer friluftslivet på samme måte som den vanlige turgåer. Det eneste som skiller dem er at basehopperne flyr ned igjen. I startfasen kan basehoppingen for enkelte kreve mye oppmerksomhet. En blir så fokusert på hva som skal gjøres under hoppet, at all fokus på naturen forsvinner. Naturopplevelsen spiller en stor rolle for helhetsopplevelsen ved en basehoppingstur. Har en nok erfaring til å kunne rette litt av oppmerksomheten mot naturen, opplever respondentene at opplevelsen blir sterkere og mer betydningsfull.

Nøkkelord: Basehopping, moderne friluftsliv, naturopplevelse og identitet.

Forord

Oppgaven er skrevet høsten 2011 i forbindelse med bachelorutdanningen i friluftsliv ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, avdeling for lærerutdanning og idrett.

Gjennom arbeidet med oppgaven har vi lært at det å drive forskning og skrive oppgave er en tidkrevende prosess. Vi har erfart at det krever mye arbeid og god planlegging. Men vi har også hatt mye moro og lært mye!

Først vil vi takke oss selv for god innsats og godt samarbeid. Uten hverandre hadde ikke denne oppgaven blitt som den har blitt. Vi vil rette en stor takk til alle respondentene som stilte opp på intervju og gav oss materiale til å jobbe med. Videre vil vi takke alle som har gitt oss ideer, veiledning, hjelp og moralsk støtte underveis. Her vil vi spesielt trekke frem Dag Helleve for god hjelp med korrekturen. Til slutt vil vi rette en ekstra stor takk til vår dyktige veileder Vegard Vereide for god hjelp, veiledning og oppmuntring.

Sogndal, 15.desember 2011

Britt-Mari Aldal

Iselin Hansen Tokle

Innholdsfortegnelse

Sammendrag

Forord

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	s. 1
1.1 Problemstilling	s. 2
2. Teori	s. 3
2.1 Identitet og ”High Sensation Seekers”	s. 3
2.1.1 Biologiske forklaringer	s. 3
2.1.2 Sosiokulturelle forklaringer	s. 4
2.2 Ekstremспорт	s. 5
2.3 Friluftsliv	s. 6
2.4 Naturopplevelse	s. 8
2.5 Basehoppingens naturforståelse	s. 10
3. Metode	s. 12
3.1 Valg av metode	s. 12
3.2 Utvalg	s. 12
3.3 Intervju	s. 13
3.4 Hermeneutikk	s. 13
3.5 Reliabilitet og validitet	s. 14
4. Resultat og diskusjon	s. 16
4.1 Bakgrunnen for valg av basehopping som fritidsaktivitet	s. 16
4.2 Friluftsliv	s. 17
4.3 Møtet med andre som bruker naturen	s. 19
4.4 Naturopplevelsen	s. 21
4.5 Frykt og nytelse	s. 23
5. Konklusjon	s. 25
6. Litteraturliste	s. 27

Vedlegg : Intervjuguide

1. Innledning

Drømmen om å fly har lenge eksistert i menneskenes verden. Helt tilbake til år 852 ser vi et forsøk på fallskjermhopping. Armen Firman hoppet fra et tårn i Córdoba, Spania, med stoff som var avstivet med pinner (Karagoz, 2005). I de senere årene har det blitt populært å hoppe fra fly, det har dannet seg fallskjermklubber, og for enkelte har det blitt en stor hobby.

Fallskjermhopping fra fly er i hovedsak å falle rett ned. Etter hvert som en har fått erfaring og føler en har kontroll går en over i stadier der en driver med formasjoner og andre bevegelser som lar seg gjøre i fritt fall (Nyqvist & Tinèr, 1999).

I de senere årene har fallskjermhoppingen utviklet seg i den grad at enkelte utøvere ønsker å søke mer spenning. Jorma Öster hoppet i 1980 som første mann ut fra Trollveggen, dette var det første basehoppet som ble gjort fra fjell i Europa. I 1984 døde Carl Boenish, basehoppingens far, i Trollveggen, kort tid etter å ha satt verdensrekord for høyeste basehopp i historien (www.baseromsdalen.com). Hoppet ble kjent som det første høyeste basehoppet. Basehopping utføres i dag fra konstruerte bygninger eller fra fjell. En kan se forskjellige måter personer har kommet seg inn i basesporten på. Noen har hatt en lang karriere som fallskjermhopper og har god erfaring med å fly med forskjellig utstyr. Samtidig kan man se enkelte som hopper rett inn i sporten uten å ha noen særlig erfaringer fra før av. Sporten har vært aktiv en lang stund og har i de senere årene begynt med konkurransevirkosomhet.

I løpet av de siste 150 årene har friluftslivet utviklet seg til å bli en av de aller mest utbredte fritidsaktivitetene i den norske befolkning. Friluftsliv er et vidt begrep. Henrik Ibsen nevnte ordet første gang i diktet "Paa vidderne" i 1859 (Horgen, 2006). De siste 20 årene har begrepet *moderne friluftsliv* stadig dukket opp, og en finner i dag uttallige aktiviteter som passer inn under denne betegnelsen. Et eksempel kan være at skisport ikke er det samme nå som for 50 år siden. For å se litt smalt på det, snakket en gjerne da om hvor mange kilometer en hadde tilbakelagt innover vidda. I dag er det heller snakk om hvor mange og bratte fjellsider en har kjørt. Naturen er en stor boltreplass for alle disse nye og moderne aktivitetene.

Den offentlige definisjonen på friluftsliv er hentet fra Stortingsmelding nummer 39:

”Friluftsliv er opphold og fysisk aktivitet i friluft på fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelser” (Miljøverndepartementet, 2001).

Dette er en meget bred definisjon som gir mange muligheter. Passer basehopping inn under denne definisjonen? Det er en aktivitet som skjer på fritiden i friluft, den innebærer fysisk aktivitet og en får både naturopplevelser og miljøforandring. Men en må huske på at *BASE* er en forkortelse for *buildings, antennas, spans* og *earth*, altså skjer ikke all basehopping fra fjell. Noen utøvere har kanskje bare hoppet fra høye skyskrapere, mens andre bare fra ville fjell. Våre respondenter har alle erfaringer fra fjell, men også fra andre faste objekter. I denne oppgaven fokuserer vi på hopping fra fjell, på grunn av naturperspektivet.

Bakgrunnen for valget av temaet er i hovedsak vår nysgjerrighet angående ekstrem sport. Det var en ren tilfeldighet at vi endte opp med basehopping, men begge har fra før av litt kunnskap omkring temaet og det har skapt spørsmål og undring rundt fritidsaktiviteten. Etter en del diskutering kom vi frem til at vi ville studere basehopping i forhold til friluftslivet. Kan basehopping være en del av det moderne friluftslivet? Hvilket syn har basehopperne på naturen? Gjennom intervjuene ønsker vi å få frem en sammenheng mellom basehopperne og hvordan de ser på og opplever friluftslivet og naturen rundt seg. Det er ikke så mye litteratur rundt emnet, men vi har gjennom oppgaven fått inspirasjon fra noen andre undersøkelser og personer som utfører denne aktiviteten. Et lite hinder er at dette miljøet ikke er så aktiv på denne kalde tiden av året. Vi fikk tilslutt de respondentene vi trengte, og fikk til og med sett et basehopp før vi satte oss ned for å intervju.

1.1 Problemstillingen

Problemstillingen vi kom frem til er:

På hvilken måte kan basehopping relateres til friluftslivet, og hvordan påvirkes basehopperne av naturen?

I hovedsak er målet å finne ut om basehopping passer inn under begrepet friluftsliv, og i hvor stor grad naturopplevelsen spiller en rolle. I tillegg vil identitet og hvilke erfaring de har med friluftsliv utenfor basehoppingen være sentrale emner.

2. Teori

2.1 Identitet og ”High Sensation Seekers”

For risikotakeren handler det først og fremst om møtet med naturen, om utfordring, eventyr og spenning. Skal en få noe ut av livet og friluftslivet må en ta sjanser. Valg av aktiviteter sier noe om hvem du er. Aktiviteten er som en personopplysning, som beskriver utøverens ønske og lyst. En aktivitet som basehopping beskriver utøveren som adrenalinsugen og ønske om en frihetsfølelse. Det er flere teorier om hvorfor enkelte mennesker velger å søke til ulike risikobaserte aktiviteter, som for eksempel elvepadling, klatring og basehopping. Tradisjonelt sett har risikosport som idrettslig og samfunnsmessig fenomen blitt sett på som en subkultur. I dagens samfunn er risikosport blitt så vanlig at det bør belyses under psykologiske og sosiologiske teorier (Breivik, 2004). Her vil det bli presentert teorier som omhandler biologiske faktorer og sosiokulturelle faktorer.

2.1.1 Biologiske forklaringer

Enkelte mennesker er heftet på sterke opplevelser og intense stimuli. Gunnar Breivik (1998) hevder at det kan være en biologisk forklaring på dette. Noen personer har en spesiell medfødt personlighetstype, som er avhengig av sterke stimuli og opplevd risiko for å fungere i forhold til sin legning. Gjennom vår genetiske arv er vi disponert for et bestemt stimulinivå. Dagens samfunn er blitt så trygt, traust og forutsigbart, slik at det ikke gir utløp for dette.

Risikoaktiviteter, som for eksempel basehopping, kan være et middel for å skaffe seg sterke opplevelser og intense stimuli.

I *Jakten på spenning* (1998) støtter Gunnar Breivik seg til Marvin Zuckermans teorier omkring ”High Sensation Seekers”. Behovet for stimulering og spenning, samt villigheten til å ta risiko og utsette seg for farer, står sentralt i teorien til Zuckerman. Han definerer “sensation seeking” slik;

”The seeking of varied, novel, complex and intense sensations and experiences and the willingness to take physical, social, legal, and financial risks for the sake of such experience”(Zuckerman, 1994: s.27).

Han arbeidet en stund ut fra teorien om at det finnes et optimalt stimuleringsnivå, men fant etter hvert ut at denne teorien ikke holder mål. I en del situasjoner vil mennesket helt naturlig søke ut over det optimale spenningsnivået. For eksempel vil et førstehopp i fallskjerm være langt utover det optimale spenningsnivået. Stimuleringen er da så sterk at en er helt ute av likevekt og balanse, at angst, frykt og smerte kan dominere. Det er ganske store individuelle forskjeller mellom mennesker når det kommer til det å søke spenning. I følge Breivik (1998) kan en skille mellom høystimulisøkere (High Sensation Seekers) og lavstimulisøkere. Høystimulisøkere har et større behov for stimuli enn gjennomsnittet, mens lavstimulisøkere har et mindre behov. Men det skal sies at flesteparten av befolkningen ligger omtrent på ”middels” behov. Gjennom forskning på norske eliteutøver, viser det seg at høystimulisøkere velger en sport som gir dem sterke opplevelser. Breivik (2004) har sammenlignet fallskjermhoppere, ishockeyspillere og volleyballspillere. Testene viser at volleyballspillere har det laveste behovet for stimuli. Midt på treet finner en ishockeyspillerne, mens fallskjermhopperne representerte den klassiske høystimulisøkeren. Altså kan det være en biologisk forklaring på hvorfor noen mennesker søker til mer ekstreme og risikofylte situasjoner enn andre. Individuelle forskjeller som i stor grad er medfødt kan være med på å avgjøre hva slag arenaer en trives best i.

2.1.2 Sosiokulturelle forklaringer

Tommy Langseth (2011) presenterer to modeller om hvorfor noen frivillig velger å oppsøke risiko. Den ene modellen kalles for ”compensation perspective”. Deltakelsen i risikosport kan forklares som en trang eller et middel for å bryte med det moderne samfunnets verdier og begrensninger. Det moderne samfunnet er svært opptatt av trygghet og sikkerhet. Risikosport kan oppfattes som en kritikk av det kjedelige, kontrollerte og forsiktige samfunnet.

Den andre modellen, ”adaptation perspective”, forstår deltakelsen i risikosport som en tilpassning og integrering i kulturen. I dette perspektivet sees samfunnet på som risikovillig opptatt av endring og innovasjoner. Risiko blir for enkelte en måte å identifisere seg på for å vise at de er på bølgelengde med trådene i dagens samfunn. I før-moderne samfunn har identitet, karriere og status vært nokså forutbestemt som følge av hvilken sosial bakgrunn foreldrene hadde. Identiteten er blitt mer og mer preget av valgene en må gjøre i livet, og mindre av arv. I dagens moderne samfunn må en i stor grad selv velge hvilket liv en vil leve. Giddens (1991) sier at moderniseringen og det senmoderne samfunnet har utviklet seg slik at

hver enkelt selv må ta stilling til hva en skal mene, hvordan en skal handle og hvem en skal være. Senmoderne verdier omfatter individualisme, kreativitet, tøyning av grenser og å bryte med tradisjoner. Identitetsskaping og individualisme har blitt en sterk ideologi i det senmoderne samfunnet, og har medført at menneskene ønsker å handle og opptre som frie individer. Det å utøve en risikosport er med på å skape en identitet og sier noe om hvem en er og hvordan en ønsker å bli oppfattet (Langseth, 2011).

Anthony Giddens er nok kanskje den teoretikeren som tydeligst har koblet de generelle perspektivene på risikosamfunnet til de enkelte menneskers livssituasjon. Han definerer risiko som en del av det moderne samfunnet. Spenningen og begeistringen ved risikotaking inneholder i følge Giddens (1991) tre moment: At en er bevisst på at en utsetter seg for fare, at en frivillig utsetter seg for denne risikoen, og at en er sikker på at en har nok erfaring og kunnskap til å håndtere denne risikoen.

2.2 Ekstremsport

Ekstremsport er en felles betegnelse på aktiviteter som på en eller annen måte går ut over eller er mer ekstreme – i utholdenhet, teste grenser, fare – sammenliknet med tradisjonell idrett (Breivik 2004). Ser en nærmere på det moderne friluftslivet, ser en at ungdommen fant frem sine egne aktiviteter, som gjerne var mer utfordrene og krevende enn det tradisjonelle friluftslivet hadde å by på. En kan kanskje si at det er her grobunnen startet for ekstremsporten.

I de senere år har ekstremsporten utviklet seg svært mye og hvert år samles utøvere fra hele verden på *Ekstremsportveko*, et sommerlig arrangement som holder til på Voss. I en hel uke konkurrerer nasjonale og internasjonale utøvere og utfordrer seg selv i naturelementene. Men konkurranser er ikke alltid hovedfokus for utøverne. Deling av kunnskap og erfaringer, når hundrevis av ekstremsportsutøvere er samlet, er like viktig denne siste uken i juni (www.ekstremsportveko.com). Gjennom ekstremsport får en et sosialt felleskap, og ved å snakke om opplevelser og erfaringer blir folk raskt kjent med hverandre.

Ekstremsport er aktiviteter som foregår ute i friluftslivet og er i stor grad bestående av fysiske utfordringer og spenning. Uansett hva du finner bør du kunne få det kicket du søker, ofte sammen med en ekstrem naturopplevelse (www.aktivioslo.no). Mange utenforstående har

sine faste meninger om at enkelte ekstremisportsaktiviteter ikke er i tråd med menneskets natur. Hvorfor gjør de dette mot seg selv, og ikke minst mot sin mor? Oppe ved Trollveggen (Bruraskaret) har noen malt inn:

"Man small

why fall?

Ground call

that`s all"

(www.fjellside.com)

2.3 Friluftsliv

Friluftslivet står sterkt i den norske befolkningen. Naturen ble tidligere benyttet til tur og høstingsaktiviteter som bærplukking, jakt og fiske, og har hatt en jevn nedgående kurve de siste tiårene. I senere tid fikk ski - og joggeturer mer oppslutning. En kan se at enkelte aktiviteter er på vei ned, samtidig som en rekke nye aktiviteter er kommet på banen og er på vei opp (Bischoff & Odden, 2002).

"Regjeringen vil ha et romslig friluftsliv, der en er åpen for flere motiv og former for utøving. [...] Adferden må være miljøvennlig og helsefremmende"

(Miljøverndepartementet, 2001).

Oppslutningen rundt det moderne friluftslivet har stått sterkest blant ungdommen. Det er gjerne de som vil prøve noe nytt og skape sin egen identitet. Det forventes ikke at de nye ekstreme aktivitetene skal øke i vesentlig grad i befolkningen som helhet, det er i hovedsak ungdommen som finner frem til de nye aktivitetene.

"[...] det moderne friluftslivet (friluftslivet slik det utøves i dag) kjennetegnes både av individualisme og mer strukturelle og bevarende mønstre. Det moderne friluftslivet ivaretar tradisjoner samtidig som det gjennom nye aktiviteter eller aktiviteter med nytt format gir individer, og ungdom spesielt, muligheten for å skape sin egen identitet"
(Skår, 2003).

Dette er i hovedsak aktiviteter som krever fysisk mestring og kan føre til identitetsskaping. En rekke av aktivitetene ser ut til å ha blitt splittet opp i flere og mer spesialiserte underaktiviteter. For eksempel blir skitur kombinert med topptur eller å kjøre i alpinbakken. Fotturen blir brukt til å nå toppen for så å hoppe ned igjen av en basehopper. Nye spenningsøkende aktiviteter som kan omtales som risikobasert naturbruk kan være klatring, dykking, hanggliding, basehopping, elvepadling og rafting. Friluftsliv er ikke lenger bare *turen*, men blir satt inn i nye sammenhenger i forbindelse med for eksempel snowboard, elvepadling og basehopping (Mæland, 2004).

Mæland (2004) skriver at friluftsliv som rekreasjonsform er i enkelte sammenhenger knyttet opp mot en spesifikk norsk naturoppfatning. Oppfatningen omfatter blant annet *naturalighet*, *renhet*, *ektehet* og *enkelhet*. Og da kan en spørre seg om basehopping oppfyller disse faktorene. En kan tolke basehopping som en opposisjonsaktivitet mot den norske friluftslivskulturen, og den gir derfor store muligheter for den som har behov for å artikulere motstand mot denne tradisjonen.

Det er ikke særlig markerte grenser for hva som er friluftsliv og ikke. I følge Stortingsmelding nummer 39 (2000-2001) kan all fysisk aktivitet som foregår utendørs, der det er rom for naturopplevelser, karakteriseres som friluftsliv og idrett. Alle former for turer i nærområdet, svømming, padling, roing og seiling på sjø og på vann, samt ulike sveveturer i lufta, kan ses på som både idrett og friluftsliv (Miljøverndepartementet, 2001). Det som kanskje skiller friluftslivet fra idretten er at friluftslivet er fritt og fri for konkurranser, selv om en i en del av de nye aktivitetene stadig ser at konkurransevirkosomhet oppstår. Et eksempel på dette kan være frikjøringskonkurranser på ski.

Utøvelsen av friluftsliv kan blant annet forstås som et svar på opplevelsen av tyngsel i vår tilværelse, og at vi søker ut i naturen for å slippe unna krav vi hele tiden møter i vårt daglige liv (Odden, 2008). Tidsklemma når befolkningen, en opplever stress og mas. I den store og vide verden er det ikke sikkert alle søker seg mot naturen for å slippe unna samfunnets mas. Treningsstudioer og en god bok kan være en god avkobling for enkelte. Men den norske befolkningen søker gjerne til friluftslivsaktiviteter.

Konflikter mellom ulike utøvere av friluftslivet og allemannsretten er noe en har sett eksempler på etter hvert som de nye, moderne friluftslivsaktivitetene har kommet på banen. Jakten på spenning og selvrealisering har blitt et viktig utmarksprodukt, og problemstillinger som ikke har vært sentrale, har nå dukket opp i kjølvannet av disse nye aktivitetene. Det handler både om etiske og juridiske problemstillinger (Fedreheim & Sandberg, 2007). For eksempel er basehopping en typisk aktivitet som kan skape konflikter. Det er en aktivitet som kan bli sett på som en opposisjonsaktivitet til det tradisjonelle friluftslivet, og som mange ser på som en form for vannvidd. Det er en aktivitet som får fatale konsekvenser om en gjør feil, og veien mellom ekstrem lykke og dyp tragedie er kort. I tillegg til de mer etiske konfliktene, kan konflikter med grunneiere, og innmarks- og utmarksproblematikk være sentrale emner når en snakker om basehopping.

I Norge har en friluftsløven, som gir nordmenn rett til å ferdes i fri natur. Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennhetens rett til ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes. Loven sier at en har mulighet til å plukke bær, sopp, blomster og urter (utenom fredede arter) og ferdes fritt til fots i utmark (også i innmark når bakken er frossen eller snølagt). En har også rett til å kjøre og parkere på privat veg, med mindre eier har forbudt det. Dette gir større muligheter for utøving av fritidsaktiviteter som foregår ute i naturen (Friluftsløven).

2.4 Naturopplevelse

”Det er naturopplevelsen som er friluftslivets kjerne” (Faarlund i Leirhaug, 2007: s. 97)

Naturopplevelse er et sentralt begrep i friluftslivet, og et viktig tema i oppgaven. Ulike former for ekstrem sport, som for eksempel basehopping, har varierende grader av risikomomenter i seg. For mange gir følelsen av å mestre farlige situasjoner spenning og forsterker naturopplevelsen. Et av de sentrale punktene som ofte blir trukket frem i diskusjonen om hvorvidt de nye og moderne aktivitetene er friluftsliv eller ei, er selve naturopplevelsen. Det har vært en forestilling om at naturen og opplevelsen mister sin betydning med de nye aktivitetene, at naturen reduseres til en kulisser og en arena for ekstrem selvfokusering (Bischoff & Odden, 2002).

I friluftsliv *er* naturen alle de kvaliteter som en evner å oppleve i den. Perspektivet *opplevelse* innebærer ikke bare at *friluftslivets natursyn* begrenses til det passivt estetisk-romantiske, men kan også inkludere teoretisk fordypning og innsikt. Det å *oppleve naturen* handler om å nærme seg naturen med helt bestemte måter å forstå, fortolke og handle på (Tordsson, 2003). Kroppen danner utgangspunktet for all sansing, alle opplevelsene er forankret i den sansende kropp. Det er kroppen som danner grunnlaget for opplevelse og forståelse, men samtidig bærer hver enkelt med seg sosiale, kulturelle og individuelle erfaringer og opplevelser som danner grunnlaget for møtet med naturen. Naturen vil derfor oppleves ulikt av ulike individer. Hvordan menneskene opplever møtet med natur kan sees ut i fra tre dimensjoner. Den første handler om det individuelle og private som omfatter vår karakter, personlighet, forventninger og verdier. Den neste handler om tidligere erfaringer, kompetanse, kulturell bakgrunn og utdanning. Den siste handler om det som en møter når en er ute i naturen, for eksempel landskap, kulturspor og været. På bakgrunn av disse dimensjonene oppstår naturopplevelsen slik hvert enkelt individ forstår og opplever den (Bischoff, 2006).

Bischoff & Odden (2002) sier at gjennom handlingene og aktiviteten en driver med kan en oppleve en frihet til å være seg selv, en kommer nærmere innpå seg selv og en møter seg selv. Opplevelsene er selvet gjennom handlingene, det kroppslige blir forsterket og tydeliggjort gjennom solid kompetanse og erfaring. Det betyr ikke at den uerfarne ikke kan ha sterke opplevelser av selvet, men de fleste handlingene krever en viss ferdighet, før oppmerksomheten kan fokusere på selve opplevelsen og intensiteten i sin helhet. Oppmerksomheten er styrt allerede i forkant, og en legger merke til detaljer som har betydning for det en skal holde på med.

Naturopplevelse handler om å erfare tingene slik de spontant ter seg for den enkelte når en er bevisst på naturen. Gjennom å handle i naturen skaper mennesket grunnlag for å forstå naturen og seg selv. Friluftslivet rommer egenarten i handlingene, og gir grunnlag for opplevelser og erfaringer med bestemte særtrekk. En kan si at hver aktivitet har sin egenart, og noe som gjør at en må forholde seg til den bestemte situasjonens krav, utfordringer og muligheter (Tordsson, 2010). Seilerens hav er ulikt kajakkpadlerens hav, fiskerens elv er forskjellig fra den som ferdes i elven med elvekano, og basehopperens fjell er annerledes enn turgåerens fjell.

I naturen søker vi det umiddelbare, spontane og ekte. Vi gir selv en mening til det vi møter. Naturen gir oss sjeldent utfordringer, med mindre vi søker eller skaper disse (Tordsson, 2010). Dermed kan vi søke til naturen for å finne fred og ro. Tre sentrale trekk ved friluftslivet i Norge er å få frisk luft, oppleve stillhet og fred og ro. En søker stillhet for å finne balansen i seg selv og lade opp, en søker med andre ord rekreasjon fra en stresset og masende hverdag (Long, 1993). Helt siden nasjonalromantikken blomstret midt på 1800-tallet i Norge, har naturen blitt sett på som et vakker, stille og fredelig sted. Vi mennesker hører i bunn og grunn hjemme i naturen. Selv om menneskets hverdagsmiljø har endret seg radikalt, er vår menneskenatur den samme som for tusen år siden (Tordsson, 2010).

2.5 Basehoppingens naturforståelse

Den norske naturkonsepsjonen henter inspirasjon fra blant annet Immanuel Kants estetikkteori om antatt sublimе erfaringer. Det vil si at det vakre i storslått natur virker både tiltrekkende og frastøtende på samme tid. På 1700-tallet ble det sublimе et verdslig begrep som nedfelte seg i et dualistisk, altså todelt, natursyn. Edmund Burke presenterte på samme tid et skille mellom det skjønne og det sublimе. Det skjønne representerte harmoni og idyll, en enhetsopplevelse. Et eksempel på dette sett ut i fra den norske friluftslivstradisjonen kan være turer i skog og mark. Det sublimе representerer derimot en fornuftsstridig opplevelse knyttet til synet av storslått, fysisk natur. Det sublimе strekker seg utover hva vi er i stand til å forestille oss og forstå. Det er noe som er opphøyet, altså noe høyere enn mennesket. Kant mente at det sublimе kun dekker mentale og sjelelige forhold. Om naturen ikke hadde disse opphøyde egenskapene selv, er likevel naturens egenskaper forutsetning for menneskets sublimе erfaring. En kan finne mulige berøringspunkter mellom *sublim erfaring* og opplevelsen av basehopping. Basehopping inneholder en flytopplevelse, som kan betegnes som en enhetsopplevelse. I tillegg ser det ut til at baseerfaringer rommer dimensjoner som overskrider flytopplevelsen (Mæland, 2004).

På 1700-tallet var det sansen for det sublimе som forvandlet fjellandskapet fra å være noe stygt til å bli et ettertraktet og skattet turistmål. På denne tiden var naturen tiltrekkende, samtidig som det var noe frastøtende ved den. Gaukstad (1999: s.37) gjengir hva stipendiat J. Dahl skrev i 1870;

” [...] Både frygter og føler sig tiltrukket av denne rædselsfulle, evige vinternatur”.

Her ser en hvordan en på denne tiden kunne føle både frykt og nytelse ved å være i naturen. Bare synet av storslått natur alene kunne føre til sublim erfaringer. En kunne skue utover et vilt og vakkert landskap, men samtidig kunne en føle en slags redsel ved landskapet. Dette var på grunn av det faktum at ”villskapen” ikke kunne kontrolleres eller beherskes (Gaukstad, 1999). I dag vil neppe synet av storslått natur alene føre til sublim erfaringer. Derimot kan ulike risikofylte aktiviteter igangsette sublim erfaringer. En kan si at basediskursens naturforståelse er moderne. Det trengs noe mer enn det overveldende synet av storslått natur for å sette i gang en sublim erfaring. Basediskursen er både dualistisk og instrumentell. Det dualistiske kommer frem gjennom at grunnlaget for naturforståelsen forutsetter en tilbaketrekning fra naturen. Det instrumentelle kommer frem gjennom at naturen representerer et middel for å nå et mål. Den bakenforliggende spenningsmulighet for ulike former for senmoderne, risikobasert naturbruk befinner seg i forlengelsen av det dualistiske, naturromantiske ståstedet. I basehopping kommer den sublim erfaringen til uttrykk gjennom den todelte opplevelsen av frykt og nytelse (Mæland, 2004).

3. METODE

3.1 Valg av metode

Når en snakker om forskning i samfunnsvitenskapen er det vanlig å snakke om to ulike tilnærminger; kvalitativ og kvantitativ. Om en bruker kvantitativ metode går en i bredden, og er gjerne mer ute etter konkrete fakta og statistikk, mens når en bruker kvalitativ metode går en i dybden og kommer lettere inn på respondentene og informantene. Dybdeintervju, observasjon og deltakelse er eksempler på verktøy som brukes ved kvalitativ metode. Et hovedtrekk er at disse tilnærmingene heller arbeider med ord og frie uttrykksformer, enn tallmateriale. Det eksisterer ofte ikke noen skarpe skiller mellom de ulike delene av forskningsprosessen og nye spørsmålsstillinger og konklusjoner kan oppstå under selve datainnsamlingen. I forskningssammenheng er det ikke en riktig eller gal metode, men en må være klar over de sterke og svake sidene ved metoden en bruker i forskningen (Befring, 2002).

Det vil i oppgaven bli brukt kvalitativ metode. Det vil si at vi vil gjøre dybdeintervju med et visst utvalg respondenter. Vi mener at det vil gi det mest korrekte resultatet, da vi vil prøve å få fram personlige meninger og følelser rundt opplevelsen av å drive med basehopping. For å komme enda nærmere innpå respondentene kunne vi for eksempel ha brukt observasjon sammen med dybdeintervju. Vi kunne ha fulgt basehopperne på turene deres, men på grunn av litt knapt med tid, at sesongen var over og andre ytre faktorer, så lot ikke det seg gjøre.

3.2 Utvalg

Når en skal velge ut respondenter, kan en øke informasjonsinnholdet dersom en har en størst mulig variasjonsbredde i utvalget av respondenter. En annen faktor en kan tenke på når det gjelder å øke informasjonsinnholdet, er å bruke respondenter som har et høyt informasjonsinnhold om det en undersøker. Det er viktig at respondentene har en god evne til å uttrykke seg, samt at de har vilje til å delta. Uansett hvordan respondentene velges ut, må utvelgelsen av et utvalg passe den undersøkelsen en skal gjennomføre (Holme & Solvang, 2004).

I utgangspunktet hadde vi sett for oss å intervju tre-fire respondenter. Vi ønsket oss respondenter som gjerne hadde litt ulike bakgrunner, både med tanke på hvor lenge de hadde drevet med basehopping og hvor de kom fra. Planen var å møte respondentene personlig og ta

intervjuene opp på bånd. Det viste seg etter hvert at det var litt vanskelig å få tak i respondenter som ikke var altfor langt unna, i og med at sesongen var ferdig og basehopperne var reist hver til sitt. Men vi fikk tilslutt tak i fire respondenter som sa seg villig til et personlig intervju. Respondentene er norske basehoppere i alderen 26-35 år. Noen av dem er aktive basehoppere med uttallige hopp bak seg, en er ganske ny i sporten og en la skjermen på hylla for seks-sju år siden. Alle respondentene er menn.

3.3 Intervju

I kvalitativ metode kan en bruke ulike verktøy, som intervju, observasjon og dokumentanalyse. I denne oppgaven vil det bli brukt intervju. Når en bruker kvalitative intervju skiller en mellom informant- og respondentintervju. Informantintervju vil si at en intervjuer en som står utenfor det fenomenet en studerer, mens når en bruker respondentintervju, intervjuer en personer som selv er delaktige i fenomenet (Holme & Solvang, 2004). Vi har valgt å bruke respondentintervju, og dermed intervjuere utøvere som selv driver med basehopping.

Vi har utarbeidet en intervjuguide som er blitt brukt under intervjuene. En intervjuguide skal inneholde spørsmål og tema som en vil ta opp i intervjuet. Her blir utfordringen å lage så åpne spørsmål som mulig, slik at ikke respondentene blir ledet fram til svaret. Det finnes ingen standardprosedyrer eller regler for utførelsen av et forskningsintervju. Men noen retningslinjer kan følges. Vi har valgt å bruke Kvale & Brinkmann (2009) sin intervjuforskningens syv stadier. Den tar for seg hvordan en kan strukturere hele forskningsarbeidet, fra tematisering til rapportering. Spørsmålene i intervjuguiden ble delt inn i ulike tema, med 2-9 spørsmål under hvert tema. Dette for å få en best mulig struktur på spørsmålene.

Vi kontaktet alle respondentene via telefon og avtalte tid og sted for et personlig møte og intervju. Respondentene har vi valgt å fremstille anonymt i oppgaven, da vi ikke ser at det skal være noen hensikt i forhold til forskningen å oppgi personalia.

3.4. Hermeneutikk

En vanlig kritikk av intervjufortolkning er, i følge Kvale & Brinkmann (2009) denne:

”Ulike fortolkere finner ulike meninger i det samme intervjuet; altså er ikke intervjuet noen vitenskapelig metode” (Kvale & Brinkmann, 2009: 218).

Den hermeneutiske forståelsesformen tillater derimot et legitimt fortolkningsmangfold. For å forstå dette bedre kan en si at hver og en av oss ser verden på en subjektiv måte, med et sett av ulike fordommer, holdninger og meninger som er med på å forklare hvordan vi tolker og forstår verden. Hermeneutikk handler om å bruke sin egen førforståelse for å tolke et fenomen. Det innebærer å finne de skjulte meningene i et fenomen og tolke dem (Dalland, 2007). Den hermeneutiske metode er ofte karakterisert som fortolkningskunst, der arbeidet med en tekst eller tilsvarende etterfølgende gir økt innsyn og forståelse. En kan vise til den *hermeneutiske sirkel* for å illustrere hvordan nye delinnsikter blir fanget opp og plassert i en helhet. En veksler mellom forståelse av respondentenes uttalelser, tidligere forskning, teoretisk grunnlag og egen forforståelse. Med utgangspunkt i en ofte uklar og ubevisst forståelse av teksten som helhet fortolkes de forskjellige delene. Ut i fra disse fortolkningene settes delene på ny i sammenheng med helheten (Befring, 2002).

I oppgaven har vi brukt vår kunnskap, våre holdninger og meninger til å forstå og tolke fenomenene basehopping og friluftsliv. Etter hvert som vi har jobbet med teori og empiri har vi stadig forstått og fått innsikt i nye perspektiver, tolket disse og sett på de ulike delene i en helhet. Når vi har jobbet med intervjumaterialet har vi fortolket noe som allerede er blitt fortolket en gang før. Respondentene har gjennom mange basehopp skaffet seg erfaringer som har gitt de meninger og oppfatninger om det å drive med basehopping som en fritidsaktivitet. En kan si at svarene som respondentene gav er deres fortolkninger av erfaringene de har.

3.5 Reliabilitet og validitet

”Reliabilitet henviser til hvor pålitelig resultatene er, og validitet vil si hvorvidt en intervjustudie undersøker det den er ment å skulle undersøke” (Kvale & Brinkmann, 2009: 118).

Det er viktig hele tiden å stille seg spørsmål om dette er relevant for forskningen og om en kan stole på målingene og resultatene. Forskningen vil ikke ha reliabilitet eller validitet i forhold til problemstillingen eller problemområdet dersom dette blir feil.

For å sikre validiteten i oppgaven, ble det valgt kvalitativ metode med åpne spørsmål. Intervjuene ble utført personlig og tatt opp på bånd, og dette er med på å øke reliabiliteten. Ved å utføre personlige intervju kan en utdype og presisere spørsmålene mer enn om en hadde

brukt for eksempel spørreskjema. På denne måten kan en oppnå å få fyldigere og mer utfyllende svar. Det som blir utfordringen under personlige intervju er å stille så åpne og lite ledende spørsmål som mulig, slik at ikke respondentene blir påvirket av spørsmålsformuleringen eller av det de tror at intervjueren forventer til svar. Det som først og fremst avgjør reliabiliteten, er om spørsmålene er oppfattet riktig av begge parter, om spørsmålene er de rette, og hvordan de er framstilt.

Under forskningsprosessen er det viktig å legge til rette for en eller annen form for intersubjektiv kontroll. Det vil si at ulike personer på uavhengig grunnlag tolker og vurderer samme materiale. Jo flere som er enige om hvordan et fenomen ser ut eller kan forklares, jo større sannsynlighet er det for at dette en ”sann” forklaring (Befring, 2002). I oppgaven er det brukt en god del sitat fra respondentene, noe som gjør at hver enkelt har mulighet for å tolke og vurdere materialet på sin måte.

Noe som kan diskuteres er om resultatet er representativt for alle basehoppere. Antallet respondenter kunne helt klart vært større, men på grunn av ytre faktorer som tidsperspektiv, reisetid og logistikk for å intervju respondentene, var tre-fire respondenter et reelt tall. Vi valgte basehoppere med ulik bakgrunn, både i forhold til geografi og erfaring innenfor basehopping. Dette for å gjøre det så representativt som mulig. En annen faktor som kan spille inn er at ikke begge kjønn er representert. Alle respondentene er menn. Vi skulle gjerne hatt med noen kvinner for kanskje å få frem litt andre synspunkt og følelser, men igjen var det ytre faktorer og det at det ikke er så mange kvinner som driver med basehopping, som gjorde til at det ikke ble noen kvinnelige respondenter.

4. Resultat og diskusjon

I denne delen av oppgaven vil svarene bli diskutert og analysert. Gjennom forskningen i oppgaven vil vi finne ut hvorvidt basehopping passer inn under begrepet friluftsliv. Vi vil prøve å få frem hvordan basehopperne opplever naturen og friluftslivsaspektet rundt basehoppingen. Det finnes ingen mal eller fasit for analysering av kvalitative data. Innsamlet data vil bli presentert under ulike underoverskrifter. Det er hovedtrekkene innenfor emnet som vil bli gjengitt, ikke hva hver enkelt respondent har svart. Der det passer seg og føles riktig, vil det bli gjengitt direkte sitat, for eksempel hvis noe skal særskilt fremheves. Navnene som står bak sitatene er fiktive.

4.1 Bakgrunnen for valg av basehopping som fritidsaktivitet

Det første som vil bli presentert er litt om bakgrunnen for hvorfor respondentene begynte med basehopping. Dette mener vi er en viktig del å ha med for å forstå helheten rundt aktiviteten. Det viser seg at alle sammen begynte med å fly paraglider eller hoppe fallskjerm før de gikk videre til basehopping. Det er et faktum at enkelte mennesker har en større utforskertrang enn andre, og søker til mer ekstreme aktiviteter. Respondentene kommer med flere ulike forklaringen på hvorfor de begynte med basehopping.

”Eg har jo alltid hatt en trekk til å gjøre ting som e litt mer ekstremt enn andre ting. [...]Eg tror det må ligge litt latent for noen, det har jo alltid vært menneskets ønske om å fly og dette her e no det nærmeste du kan komme å fly uten motorkraft”. (Brede, 32 år).

” [...] Da e meir den sosiale konteksten som avgjere om du liksom går den eine elle andre vegen, noen driv jo med fleire ting, eg har jo for da mesta halde meg til luftsporting” (Vidar, 35 år).

En av respondentene sier han så opp til onkelen sin som var fallskjermhopper, og på den måten ble introdusert for luftsport. En annen forteller at han som 11-12 åring så på tv noen som hoppet base i Kjerag og på den måten ble hektet;

”Det der skal eg gjøre en dag! [...] Så var det egentlig bare å hive seg rundt og bli gammel nok” (Brede, 32 år).

I teoridelen så en at det er både biologiske og sosiokulturelle teorier om hvorfor noen velger å utsette seg for en slik risiko. Respondentene peker både på en biologisk og en sosiokulturell forklaring. Det handler om identitetsskaping, i tillegg til søken etter det som er litt mer ekstremt og risikobasert enn vanlig. Det underbygger både teorien til Zuckerman (1994), som omhandler behovet for spenning og stimulering, samt viljen til å ta risiko og utsette seg for farer, og Langseth (2011), som ser på risiko som både en måte å identifisere seg på og som et opprør mot det moderne samfunnet. Den ene av Langseth (2011) sine to modeller, ”compensation perspective”, ser for eksempel på basehopping som en kritikk og et opprør mot det moderne samfunnets verdier. Det moderne samfunnet er blitt for forutsigbart, kjedelig og trygt. Det å fly fritt som fuglen, og samtidig føle at en mestrer risikoen, kan kanskje for enkelte være en måte å bryte ut i fra det forutsigbare, trygge og til tider kjedelige moderne samfunnet.

Det er helt klart at basehopping krever god kompetanse, mye erfaring og strategisk planlegging. Men passer en slik risikofylt aktivitet for alle? Giddens (1991) sine tre momenter for begeistring og spenning ved risikotaking kan en kjenne igjen i besvarelsene til respondentene. Alle respondentene er klar over at de utsetter seg for en risiko når de hopper, og at de gjør det helt frivillig. Men de er også klar over at med den kunnskapen og erfaringen de har, så skal de være i stand til å håndtere denne risikoen.

”Du bør ha en følelse av at dette egentlig ikkje e helt riktig, at du må ha kontroll. Hvis den følelsen ikkje e der, så e det vel ikkje så riktig å fortsette med det heller” (Brede, 32 år).

” [...] Kanskje litt sånn dumdristighet oppi da heila, men samtidig so hadde eg masse fallskjermhopp og eg følte meg trygg på meg sjøl, so sjøl om eg va dritredd, so valgte eg liksom å faca den frykten” (Vidar, 35 år).

4.2 Friluftsliv

”Tja...altså det kan jo sikkert diskuteres. Men min personlige mening e jo at dette absolutt e friluftsliv. Vi oppholdar oss jo i naturen, vi går jo på fjellet. Ehhhm... Det eneste som skillar oss fra en vanlig turmann e jo at vi som regel flyr istedenfor å gå ned fra fjellet” (Bjørn, 28 år).

Et sentralt spørsmål er om basehopping kan defineres som friluftsliv. Driver egentlig basehopperne med friluftsliv? Det kan diskuteres en god del rundt dette. En vil alltid finne de som mener at basehopping slett ikke har noe med friluftsliv å gjøre, og en vil finne de som mener at dette absolutt er klassifisert som friluftsliv. Basehopping vil falle inn under kategorien *ekstrem sport*, og ut i fra dette kan en se på basehopping som en sport, og dermed ikke friluftsliv. Men på en annen side foregår basehopping ute i friluft, på fritiden og den medfører i større eller mindre grad fysisk aktivitet og naturopplevelse. Sammenligner en dette med det som Stortingsmelding nr.39 (Miljøvernedepartementet, 2001) sier, så går basehopping helt tydelig inn under betegnelsen friluftsliv.

”Eg e ein friluftsmann” (Vidar, 35 år). Dette var en av uttalelsene en av respondentene kom med da vi spurte om hans forhold til friluftsliv.

”Mitt forhold til friluftsliv e egentlig basehopping og så spillar eg golf av og til.[...] Men eg e ikkje en sånn som går meg en tur i skogen eller på fjellet bare fordi det skal være gøy. Eg må ha en sånn ekstra greie, enten så skal eg trene ellar så skal eg gå og hoppe liksom”(Brede, 32 år).

”Eg treng ikkje hoppa elle fly heimatte, eg kan godt springa både opp og ned, da gir meg lika stor glede da” (Vidar, 35 år).

Disse uttalelsene viser at det er stor forskjell på respondentene når det gjelder deres forhold til friluftsliv. Noen har omtrent fått friluftslivet inn med morsmelka, etter lange turer med foreldre og besteforeldre i barndommen. Andre har ikke hatt noe personlig forhold til friluftslivet før de begynte med basehoppingen. En kunne kanskje ha trodd at basehopperne kunne ha drevet med andre moderne og ekstreme friluftslivsaktiviteter før de begynte med basehopping, men en ser ut i fra hva respondentene har svart at ingen av dem drev med såkalte risikoaktiviteter før de begynte med luftsport. Av de nye moderne aktiviteter var det bare basehoppingen som var sentral for respondentene. De som hadde et forhold til friluftslivet hadde drevet med aktiviteter som ligger nærmere det tradisjonelle friluftslivet, som for eksempel fotturer i fjellet, jakt, fiske og fjellskiturer. Når det gjelder å kombinere andre friluftslivsaktiviteter med selve basehoppingen, viser det seg at de fleste av respondentene

ikke har gjort dette i særlig stor grad. Men flere nevner at de av og til har plukket sopp og bær, fisket og brent bål i forbindelse med basehoppingsturer.

”Eg har vore på sopplukking oppe i Romsdalen. Du har kanskje fått deg eit tidleg hopp på morgonen, og så e du tebake på hytto og slappa av litt, og så ut i skogen å plukka sopp som du steike på panno seinare på ettemiddagen” (Vidar, 35 år).

På en basehoppingstur er gjerne hopperne mer fokuserte på den oppgaven de skal gjøre, og naturen og friluftslivet kommer gjerne litt i bakgrunnen. Da kan det å slenge ut fiskesnøret i elva og det å sitte foran bålet på kvelden, være en fin kontrast til det mer ekstreme som har skjedd før på dagen. Dette er tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som står i kontrast til den moderne aktiviteten som basehopping er. Disse aktivitetene gir kanskje andre opplevelser enn det basehoppingen gjør. Aktiviteter som sopplukking og det å sitte foran et sprakende bål kan gi større muligheter for å sanse og ta inn over seg de inntrykkene som naturen gir.

4.3 Møtet med andre som bruker naturen

”Det er jo veldig forskjellige holdninger til det då, det e liksom enten eller. Enten så har de en kjempefasinasjon og synes det er dødskult og har mange spørsmål rundt det, eller så sier de at vi skal skamme oss!”(Bjørn, 28 år).

Basehopping har blitt sett på som en opposisjonsaktivitet til det tradisjonelle friluftslivet. Det er en aktivitet som har fått en god del negativ omtale både i media og blant deler av befolkningen generelt. Basehoppere har blitt omtalt som ” [...] samfunnsdestruktive krefter som gir blanke” (Mæland, 2004: s.86). Slike holdninger er ikke med på å støtte opp om basehopping som en friluftslivsaktivitet. Det er en moderne friluftslivsaktivitet som har kommet på banen i nyere tid, og derfor er det egentlig naturlig at særlig den eldre generasjonen ser på aktiviteten med en del fordommer og skepsis. En skulle ut i fra dette trodd at møtet med andre turgåere og andre naturbrukere ofte blir opplevd som negativt for basehopperne. Men i stor grad så viser det seg at det ikke er slik. Møtet med andre turgåere opplever respondentene i stor grad som positivt. De hilser, slår av en prat eller tar følge med opp til toppen. Respondentene har inntrykk av at de fleste andre turgåere de møter på, er nysgjerrige og positive. Men likevel har en alltid noen som ikke synes at basehopping er en aktivitet en burde drive med, og en av respondentene trekker frem en situasjon han opplevde en gang:

”Har møtt på en som sa at moren vår skulle gitt oss bank, men hun va jo 70 år gammel”(Brede, 32 år).

Innmark- og utmarksproblematikken er et sentralt emne innenfor friluftslivet. Basehopping er en aktivitet som i stor grad berører denne problematikken. De parkerer gjerne biler ved private veier, for så å gå til fots på stier, veier eller ute i terrenget. Landingsområdene er ofte på innmark, og det kreves da at basehopperne har en dialog med grunneierne. De fleste respondentene hadde lite kunnskap om hva som lå i begrepene innmarks- og utmarksproblematikk. Men det skal sies at de presiserte at de var nøye med å ta hensyn og var åpne for å ha en god dialog med grunneierne.

”Vanligvis bruker vi å spørre bonden gjerne da, hvis vi vet kor vi skal lande og det ehhh... hvis vi kommer på de, sier vi gjerne fra”(Brede, 32 år) .

”Du tar berre bilde, og legg ikkje igjen noe ant enn fotavtrykk, e da ikkje da da heite?” (Vidar, 35 år).

Det har forekommet episoder der basehoppere har fått beskjed fra grunneiere om at de forurensar og ødelegger fjellet deres, mens vanlige turgåere ikke ødela noe som helst. Dette kan kanskje ha en sammenheng med at vi i Norge har en spesifikk norsk naturoppfatning, som blant annet omfatter renhet, naturlighet, ektehet og enkelhet. Noen mener nok at basehopping ikke oppfyller disse kriteriene, og ser på aktiviteten som en opposisjon mot det tradisjonelle friluftslivet. I Norge er vi så heldige å ha en allemannsrett som gir mulighet til fri ferdsel for alle i utmark. Kan en med en slik rett diskriminere og stenge ute enkelte grupper så lenge de holder seg innenfor lovverket? En basehopper har vel like mye rett til å bruke stien han, som en vanlig fjellvandrer har? Selvfølgelig må en igjen ta hensyn til og respektere at det er ulike etiske meninger rundt en aktivitet som basehopping, men slik er det i de aller fleste deler av samfunnet, uansett hva en driver med. Noen av respondentene hadde opplevd å komme i konflikt med grunneiere, men det ble ikke noe stor sak ut av det. Respondentene hadde i hovedsak den oppfatningen om at de fleste grunneiere var positive til basehoppingen.

”Eg trur at dei fleste grunneigarar syns da e flott at frisk ungdom veit å leika seg i naturen”(Vidar, 35 år) .

4.4 Naturopplevelsen

Som nevnt tidligere i oppgaven, er naturopplevelse et sentralt begrep når en snakker om friluftslivet. Naturopplevelse er for mange et hovedmotiv for å praktisere friluftslivet.

”Eg e jo takknemlig for da naturen gir meg, asso da e jo ein fantastisk leikeplass”,
(Vidar, 35 år)

Base er som nevnt tidligere en forkortelse for buildings, antennas, spans og earth. Hvordan opplever basehopperne det å hoppe fra bygninger og andre faste konstruksjoner i forhold til det å være ute i naturen og hoppe fra fjell? Naturopplevelsen blir til gjennom sanser og inntrykk og kan være svært individuell fra person til person. Kan en få en like stor naturopplevelse når en hopper fra for eksempel bygninger? Er opplevelsen svært ulik den opplevelsen en får av å hoppe fra fjell, og er kicket det samme?

”Dei beste hoppene har eg hatt i frå høge fjell oppi Romsdalen. Men eg lika veldig godt å hoppa frå bygninga og då [...] Når du hoppe bygninga, so e du jo i ein urban natur då for å sei det sånn. Ehhhm..som heilt klart spele inn [...] Når du e rundt om kring i bya med høge skyskrapara og liksom må snika deg rundt om nettene for å koma inn, sånn at ikkje vaktane ska merka deg og sånn, so blir du liksom litt meir sånn innbruddstjuv og da e veldig spennande, og eg va veldig fascinert av da då” (Vidar, 35 år).

Hvert enkelt individ opplever og sanser omgivelsene ulikt. For noen er det en naturopplevelse å gå en tur i parken, mens andre må langt inn på vidda for å føle at de får en naturopplevelse. I sitatet ovenfor snakker respondenten om en *urban natur*, og det han opplever kan være en slags naturopplevelse for han. En annen av respondentene sier at hadde det ikke vært for fotturene og det at en kommer opp og opplever fjellandskapet, så hadde ikke drivkraften for å hoppe vært like stor. Her er det den naturopplevelsen som er knyttet til friluftslivet det er snakk om.

”Naturopplevelsen e helt sinnsyk!” (Bjørn, 28 år)

” [...] det e jo turene som e 50 % av hoppingen. Det gjør et veldig stort inntrykk”
(Brede, 32 år).

Et spørsmål en kan stille seg er om basehopperne tiltrekkes av det samme som for eksempel en fotturist når en spør om hva som er tiltrekkende ved naturen. Kroppen danner grunnlaget for opplevelser og forståelser, og hver enkelt bærer med seg sosiale, kulturelle og individuelle erfaringer og opplevelser som danner grunnlaget for møtet med naturen. På bakgrunn av dette ville en kanskje tenkt at det hadde vært naturlig om basehopperne svarte at det var mulighetene for action og spenning som tiltrakk dem ved naturen. Men en ser at uavhengig av om respondentene er typiske friluftsmennesker eller ei, så trekker de frem at det er det estetiske ved naturen som tiltrekker dem. De nevner vakker utsikt, høstfarger og varme, grønne sommerdager. Dette underbygger den nasjonalromantiske friluftslivstradisjonen vi har i Norge, der naturen blir sett på som et vakkert, stille og fredelig sted.

”Eg syns da e flott, da e vakkert, da e urørt natur” (Vidar, 35 år).

” [...]Eg likar stillheten og roen eg” (Bjørn, 28 år).

En kan også se at inntrykkene forandrer seg etter årstidene, selv om noen er ivrigere i den kalde årstiden enn andre;

”Selv om jeg ikke hopper like mye om vinteren, syns jeg det er da man får de fineste visuelle inntrykkene. Snøkleddede fjell i sol og godt vær er ganske spesielt” (Fredrik, 26 år).

”Da å driva med basehopping på vinterstid, da tiltrakk meg aldri. Da å kle på seg bobledressen og stå å måka snø på exit-punkt og sånt, da... eg e sikkert litt for lat til sånt” (Vidar, 35 år).

Tordsson (2010) sier at naturen sjeldent gir oss utfordringer med mindre vi søker dem, og en kan derfor søke til naturen for å oppleve fred og ro. Basehopperne søker til naturen for å finne nettopp utfordringer, altså det å hoppe fra høye fjell for å oppleve intense spenninger og stimuli. Men i tillegg til å søke disse utfordringene, trekker respondentene frem at de opplever

en frihetsfølelse, fred og ro. Dette er et sentralt poeng i vår friluftslivstradisjon. Tankene får roet seg og en tenker på de viktige tingene som virkelig betyr noe.

4.5 Frykt og nytelse

”Rett før eg hoppar så kjennar eg vel en sånn der fryktfølelse. Viss du ikkje har en sånn fryktfølelse, så e det vel ikkje så normalt å fortsette å hoppe egentlig. [...] og så kjennar du at drakten din begynnar å fly, og då e det bare kjempedeilig! [...] Du får liksom et sånt skummelt - slapp av – skummelt – og så e det i gang!” (Brede, 32 år).

I teorien har vi snakket om den sublimе erfaringen og om at ulike risikobaserte aktiviteter kan igangsette slike erfaringer. I basehoppingen kommer den sublimе erfaringen til uttrykk gjennom den todelte opplevelsen av frykt og nytelse. Det respondenten ovenfor beskriver, er en slags sublim erfaring. Det er en todelt opplevelse som er igangsatt av en voldsom ytre påvirkning. Det er både smerte og glede. Han føler en slags fryktfølelse i det han står på kanten, mens når han har hoppet og føler at han har kontroll, så blir det ren nytelse.

” [...] Det e den beste følelsen i hele verden, bedre enn sex og!”, (Brede, 32 år).

Mæland (2004) mener at basediskursen er moderne. På den ene siden er den dualistisk, på den andre instrumentell. Det instrumentelle kommer frem gjennom at naturen representerer et middel for å nå et mål. Flertallet av respondentene sier at de er klar over at de bruker naturen for å nå et mål, altså basehoppingen.

”Du må ut i naturen for å hoppe. [...]I begynnelsen då va du ganske nervøs og gikk liksom å tenkte på hoppet hele tiden, så du fikk liksom ikkje med deg alt som var rundt deg. Men jo lengar du har hoppet og jo flere hopp du får, så får du mer og mer roen, og då får du liksom med deg inntrykkene og at du går i fjellet og snakkar med kompisene dine. Så det tok noen år før eg la merke til det på samme måten” (Brede, 32 år).

Sitatet ovenfor underbygger teorien til Bischoff & Odden (2002) som sier at den uerfarne ikke kan ha sterke opplevelser av selvet, men at de fleste handlinger krever en viss ferdighet, før oppmerksomheten kan rettes mot selve opplevelsen og intensiteten i sin helhet. Noen trekker

frem at tidlig i karrieren krever selve basehoppingen så mye fokus og konsentrasjon at naturen og miljøet rundt ikke er vesentlig. En er gjerne så nervøs at en ikke legger merke til andre ting rundt seg. Jo mer erfaring de har, jo lettere slapper de av og nyter fotturen opp til exit-punktet. En kan også se ut i fra sitatet ovenfor at turen opp til exit-punktet kan fremkalle naturopplevelser. Basehopperne fanger opp inntrykkene rundt seg og blir bevisste på naturen som er rundt dem. Men det er alltid først og fremst sikkerheten som står i fokus. Uansett om en hopper fra bygninger eller fjell, så blir fokuset på sikkerhet alltid prioritert først. Når basehopperne er på vei opp til toppen kan de ha fokus på naturen rundt seg, men i selve utførelsen av hoppet er fokuset 100 % rettet mot den oppgaven de skal utføre. Frykten og redselen blir blandet med nytelsen, og for å klare å konsentrere seg fullt og helt om hoppet, må det kanskje være en fryktfølelse til stede.

”Men når siste foten har forlatt kanten, er alt annet i verden glemt og du er kun akkurat der og da. Fullt fokus” (Fredrik, 26 år).

5. Konklusjon

Hensikten med problemstillingen ”*På hvilken måte kan basehopping relateres til friluftslivet, og hvordan påvirkes basehopperne av naturen?*” er å forsøke å gi et innblikk i hvorvidt basehopperne skildrer friluftslivet, hvilke forhold de har til friluftslivet, og hvor stor rolle naturopplevelsen spiller. Risikoen og selve hoppet i basehopping får ofte mye oppmerksomhet. Empirien i denne oppgaven har til formål å få frem friluftslivskomponenten i basehopping fra fjell.

Basehopping foregår utendørs i friluft, og den fremkaller naturopplevelser. Det gir rom for mestringsfølelse, rekreasjon og avkobling fra en stressende og forpliktende hverdag som er blitt en realitet i vårt moderne samfunn. Naturopplevelsen havner litt i bakgrunnen i selve hoppsekvensen. Akkurat der og da er basehopperne så konsentrerte og skjerpet at alt er rettet mot det de skal gjøre. Tolkningene av vår empiri viser at respondentene opplever og sanser, samt skildrer, friluftslivet og naturen på samme måte som den vanlige turgåer. Respondentene mener selv at det eneste som skiller dem fra den *vanlige turgåer* er at de *flyr ned igjen fra fjellet*. Respondentene sier at hadde det ikke vært for naturopplevelsen og det å være ute, så hadde ikke helhetsopplevelsen av basehoppingen vært den samme.

For noen av respondentene var friluftslivet en fjern ting før de begynte med basehopping, mens for andre var det noe de hadde hatt med seg helt i fra barndommen. De som ikke hadde noe forhold til friluftslivet, har kanskje fått et sterkere forhold til det, men generelt sett viser det seg at basehoppingen ikke i særlig grad har påvirket deres forhold til friluftsliv. I stor grad opplever respondentene møtet med andre som bruker naturen som positivt. Naturopplevelsene rundt en basehoppingstur, er like sterke uavhengig av om respondentene er typiske friluftsmennesker eller ei. Det viser seg også at det kan være mulig å fremkalle en form for naturopplevelse gjennom basehopping i et mer urbant miljø.

Ulike tema som omhandler for eksempel identitet, friluftslivstradisjoner og naturopplevelse har blitt beskrevet og diskutert for å få frem et bilde av hvordan respondentene skildrer og beskriver friluftslivsperspektivet og naturopplevelsen. En tolkning av empirien viser at i en aktivitet som basehopping, kommer en ikke utenom å nevne risiko og risikotaking. Som nevnt tidligere er det mange teorier om kring hvorfor noen frivillig velger å utsette seg for en slik

risiko som basehopping er. Gunnar Breivik presenterer en teori om biologiske forklaringer, mens Tommy Langseth mener det er mer sosiokulturelle forklaringer på det. Empirien i denne oppgaven bygger opp under begge disse teoriene, og viser at respondentene ikke skiller seg særlig ut fra tidligere forskning som er gjort på dette temaet.

En kan se på basehopping fra forskjellige ståsteder, både fra en mer sportifisert vinkel og fra et friluftslivsperspektiv. Det burde kanskje ha vært et eget ord for disse mer ekstreme friluftslivsaktivitetene. Ekstremспорт kan fort bli for konkurransepreget, og når en tenker friluftsliv tenker mange mer tradisjonelt. Kanskje betegnelser som *eksponert* eller *utfordrende friluftsliv* kunne vært kategorier som basehoppingen kunne passet godt inn under i friluftslivsterminologien. For basehopping er slett ikke på kanten av friluftslivet, heller godt innenfor.

6. Litteraturliste

- Ali Riza Karagoz (2005) *Historien om de første flyverne*. Tilgjengelig fra: <http://www.islam.no/page1102197886.aspx> (Hentet: 29.11.2011)
- BaseRomsdalen. Tilgjengelig fra: <http://www.baseromsdalen.com/home.html> (Hentet:06.12.2011)
- Befring, E. 2002. *Forskningsmetode med etikk og statistikk*. Oslo: Det Norske Samlaget
- Bischoff, A. & Odden, A. (2002) *Nye trender i norsk friluftsliv – utvanning eller forsterkning av gamle mønstre og idealer*. Høgskolen i Telemark, Institutt for idrett og friluftslivsfag. Innlegg på FRIFOs konferanse Forskning i Friluft, 2002.
- Bischoff, A.(2006) Fornemmelse for stien. Publisert i Rapport; *Forskning i Friluft*. FRIFO
- Breivik, G. (2004) *Ekstrem sport – et senmoderne fenomen?* Tilgjengelig fra: <http://www.idrottsforum.org/articles/breivik/breivik041214.html> (Hentet: 24.11.2011)
- Breivik, G. 1998. *Jakten på spenning. Skrifter i utvalg*. Norges Idrettshøgskole.
- Dalland, O. 2007. *Metode og oppgaveskriving for studenter – 4.utgave*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Ekstrem sportveko. Tilgjengelig fra: <http://ekstrem sportveko.no/about> (Hentet: 01.12.2011)
- Fedreheim, G.E & Sandberg, A. (2007) *Friluftsløven i et samfunn i utvikling*. Tilgjengelig fra: http://www.salten.no/files/salten_friluftslivrad/nyhetsvedlegg/friluftsløven.pdf (Hentet: 04.12.2011).
- Gaukstad, H.C. (1999). Naturskjønnhetens retorikk. *I Arr.* (Nr.4) s.35-40.
- Giddens, A. 1991. *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age* Cambridge: Polity Press
- Holme, I.M. & Solvang, B.K.2004. *Metodevalg og metodebruk*. Tano Aschehoug.
- Horgen, A. (2006) *Henrik Ibsen og friluftslivet*. Seminarinnlegg ved Ibsen-seminaret under forskningsdagene ved Høgskolen i Telemark. Friluftsliv, kultur og samfunn kompendium, Høgskolen i Sogn og Fjordane.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. 2009. *Det kvalitative forskningsintervju – 2.utgave*. Gyldendal Norsk Forlag AS. Oslo
- Langseth, T. (2011) 'Risk sports – social constraints and cultural imperatives'. *Sport in society* Vol. 14 (Nr.5), s. 629-644
- Leirhaug, P.E. (2007). *Friluftsliv i Nils Faarlunds tekster. Enfortolkende gjennomgang, strukturering og drøfting av friluftsliv i Nils Faarlunds skrifter 1967-2006*. Hovedfagsoppgave. Norges Idrettshøgskole. Oslo
- Long, L.W. (1993) Hvordan lærte jeg å gå tur. Norsk friluftsliv sett utenfra. Kristin Bodsberg & Kjersti Moltubakk (red.) *Friluftsliv*. Trondheim: Direktoratet for Naturforvaltning
- Lov om friluftslivet* (2006) Tilgjengelig fra: <http://www.lovdatabank.no/all/tl-19570628-016001.html#1> (Hentet: 04.12.2011).
- Mæland, S. 2004. Basehopping – nasjonale selvbilder – sublim opplevelser. *Norsk antropologisk tidsskrift*, vol. 15. (nr.1-2). s.86-100.

- Mæland, S (2004) Fjellhopping som fjellsporT. DNT`s årbok 2004. *Fjell og vidde* (nr.7). s.80-89
- Nyqvist, A. & Tinèr, L. 1999. *Hopp fallskjerm*. Norsk Aero Forlag.
- Odden, A. (2008). *Hva skjer med norsk friluftsliv*. En studie av utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970-2004. Doktorgrad Trondheim: NTNU
- Prøv en ekstremsport. *Ekstremsport er i vinden*. Tilgjengelig fra: <http://www.aktivioslo.no/ekstremsport/> (Hentet: 25.11.2011)
- Skår, M. (2003) *Dagens friluftsliv – tradisjonelt og moderne*. Tilgjengelig fra: www.frifo.no (Hentet: 21.11.2011).
- Stortingsmelding nr.39.2000-2001. *Friluftsliv - ein veg til høgare livskvalitet*. Miljøverndepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nn/dep/md/dokument/proposisjonar-og-meldingar/stortingsmeldingar/20002001/stmeld-nr-39-2000-2001-.html?id=194963> (Hentet: 15.11.2011).
- Tordsson, B. 2003. *Å svare på naturens åpne tiltale: En undersøkelse av meningsdimensjoner i norsk friluftsliv på 1900-tallet og en drøftelse av friluftsliv som sosiokulturelt fenomen*. Oslo: Norges Idrettshøgskole, Institutt for samfunnsfag.
- Tordsson, B.2010. *Friluftsliv, kultur og samfunn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Trolltindene/trollveggen. *Litt historie*. Tilgjengelig fra: <http://www.fjellside.com/trolltindene.htm> (Hentet: 28.11.2011)
- Zuckerman, M. 1994. *Behavioral expressions and biosocial bases of sensation seeking*. Cambridge: CambridgeUniversity Press

INTERVJUGUIDE

Informasjon til intervjuobjektet:

- Informasjon om oss, oppgaven og tema.
- Respondenten må ikke svare på alle spørsmål om det ikke er ønskelig.
- Respondentene vil bli behandlet anonymt, og i presentasjonen av funn vil det ikke komme frem hvem som er intervjuet.
- Svarene vil ikke blitt tatt opp igjen til senere forskning.
- Respondenten kan når som helst trekke seg fra undersøkelsen uten å måtte oppgi grunn.
- Vi skriver notater og tar opp intervjuet på bånd, slik at vi har presise fakta å jobbe med.

Din karriere som luftssportutøver:

- Kan du fortelle litt om din bakgrunn for basehopping? (hvorfor, hvor lenge, fallskjerm, klubb)
- Hvorfor har du denne fasinasjonen for å hoppe utfor høye fjell?

Om opplevelsen ved hoppet:

- Kan du utdype litt om hva du føler, både før du hopper og i det du har hoppet utfor kanten?
- Hva er motivasjonen din for å hoppe?
- Får du samme opplevelse uansett årstid?
- I hvilken grad spiller naturopplevelsen en rolle når du skal hoppe?
- Føler du at du bruker naturen for å nå et mål?
- Søker du til plasser som du synes er mer ”naturskjønne” enn andre?

Om friluftsliv og natur:

- Mener du at basehopping kan klassifiseres som friluftsliv? (Hvorfor/hvorfor ikke?)
- Kan du utdype litt om ditt forhold til friluftsliv?
- Før din basehopperkarriere tok til, hvilke forhold hadde du til naturen? (gikk mye i fjellet? etc.)
- Hva er det ved naturen som tiltrekker deg?
- Hvilken årstid foretrekker du, og hvorfor?
- Har du et spesielt område du foretrekker fremfor andre? Og hvorfor?

Basehopping og friluftsliv:

- Hvilke kriterier skal til for at du skal hoppe akkurat fra ”det fjellet”?
- Foretrekker du en kort tur framfor en lang tur?
- Kan du beskrive en typisk ”basedag”, fra start til mål? (planlegging, turen opp, ned, etc.)
- Hva kan du om lovbestemmelsene rundt innmark- og utmarksproblematikken?
- Har du opplevd å komme i konflikt med grunneiere på grunn av basehoppingen?
- Hvordan opplever du møtet med andre turgåere?

- Noen kombinerer ski med basehopping, såkalt skibase, mener du at dette er i tråd med med den ”vanlige” basekulturen?
- Har du kombinert andre friluftslivsaktiviteter med basehopping?
- Det er et faktum at basehoppere fra hele verden kommer til Norge for å hoppe, på grunn av naturen vi har her. Hva tenker du rundt dette?

Avgjørelser:

- Hva skal til fra naturen sin side, for at du skal trekke deg og gå ned sammen vei som du kom opp?
- Hvor langt er du villig til å strekke deg i forhold til framkommeligheten til toppen du skal hoppe fra? (Eks. Romsdalshorn, klatring).